

sag til Uvillien mod Fagforeningerne er utvivlsomt den, at vore Fagforeninger ere politiske Foreninger. Allerede dette, at de ere politiske Foreninger, er slemt, thi det ødelægger selv de bedste Mennesker og Institutioner, men de ere ogsaa — hvad værre er — socialdemokratiske Foreninger. Der maa de Herrer Socialdemokrater tilgive mig, at jeg siger dem det ærligt, at hele den Form, hvorunder de drive deres Agitation, er utiltalende, og enhver, der har haft den Fornøjelse — hvis det er en Fornøjelse — at staa imod en Socialdemokrat paa Valgtribunen, vil sige, at den samme Mand, som kan være saa pæn herinde, den samme Mand, der som Fagforeningsleder kan være saa umaadelig behagelig og elskværdig at forhandle med, han bliver, saa snart han staar paa Valgtribunen, hvad jeg vil kalde en sjælden unfair Agitator. Partier nægte sig ikke meget, men en saa unfair Agitation som Socialdemokratiets tror jeg ikke er naaet af noget andet Parti og bliver neppe overgaaet i Fremtiden heller. Naar det anvender en saadan Valgtaktik, saa forbitret, saa hadsk, som det mange Gange gør, er det saa Under, at Fjender vokse op af Jorden? Eller den Maade, hvorpaa det har behandlet Enkeltmand. Lad mig blot nævne en Mand som Redaktør Witzansky, der er bleven behandlet, som om han var den elendigste, miserableste Skabning. Jeg vil sige, at hvis jeg var den Mand, vilde jeg faa et glubende Had imod Socialdemokraterne, det er ganske naturligt, thi en Mand er kun et Menneske. I det Øjeblik jeg den ene Dag staar som Arbejdsgiver, der skal tage Stilling til eller bedømme Fagforeningerne og staar overfor den samme elskværdige og slebne Fagforeningsformand, som Dagen i Forvejen har ærefornærmet mig paa Valgtribunen, og som har skældt mig ud i „Social-Demokraten“, er det saa ikke lidt vanskeligt at dømme retfærdigt overfor ham og dem, han repræsenterer?

Jeg troede en Gang, det var muligt at skille den politiske Bevægelse fra den faglige, men jeg har opgivet den Tro. Det var Erfaringer fra England, der fik mig til at tro det, men i hvert Fald lader det til, at det ikke er muligt her til Lands. Det eneste Sted, hvor jeg har set, at man har en faglig Bevægelse, der ikke er politisk, eller som er løsreven fra Socialdemokratiet, er i de katolske Lande, hvor der f. Eks. er katolske Bjærgværksforeninger, som ikke ere strejkebrydende Foreninger, men positive Fagforeninger, som

virke parallelt med de andre. Om det maaske ligger i, at den katolske Kirke har en større sædelig Kraft end Kirken i de protestantiske Lande, eller hvori det ellers ligger, ved jeg ikke. Men jeg haaber saa paa den evige Udviklings og Forvandlings Lov, som vi ogsaa have set ske Fyldest med Hensyn til de skiftende Ministre, det er den, at jo nærmere de Herrer rykke Ansvar, jo mere ere de tvungne til at forandre deres Stilling til Samfundet. Og til Trods for, at vi ikke kunne skille det politiske Arbejderparti fra det faglige, men det vedbliver at være en Enhed, er det mit Haab, at det faglige Element vil blive saa stærkt, at Utopismen vil gaa sin Vej af sig selv, og at jeg maaske en Dag kan opleve, inden jeg bliver helt graa, at der kun er en eneste ægte utopisk Marx'ist herinde, nemlig det ærede Medlem for Københavns 10de Valgkreds (Gustav Bang), den Mand, som for „Social-Demokraten“s Læsere som bekendt er Mandagens Rædsel og den øvrige Uges bange Forventning.

Der er en anden Ting, som jeg tror har skadet vore Fagforeninger noget i Folks Omdømme. Der har været og er en Del Lavsunoder imellem dem. Det er ganske vist noget, de have arvet fra de gamle Mesterlav, saa for saa vidt maa man tilgive dem. Naar man f. Eks. er Grundejer, og der kommer en Malersvend, som skal begynde at male, og han saa har Kalk ved Siden af sig, og man beder ham ordne lidt ved den Kakkelovnskrog derhenne, siger han, at det maa han ikke gøre, det hører til et andet Fag. Nu vel, det er Smaating, men det er alle disse Lavsunoder, som virke irriterende paa det almindelige Publikum, meget mere, end De nu en Gang ville tro. Og det er en Lavsunode, gentager jeg, som er saa vidunderlig middelalderlig, som den vel kan være. At nu Fagforeningerne som saadanne mangle det store Syn, er naturligt; de ere nu en Gang Klasseorganisationer, de interessere sig kun for sig selv og se paa deres egen lille Hassan, men det er denne Snæverhed, som paa det almindelige brede, borgerlige Publikum kan virke ret irriterende.

Der er et Par andre Forhold, jeg gerne her vil omtale. Det er Forhold, som der maaske kan rettes paa, men det er ogsaa Ting, som for mig have staaet som Aarsag til den herskende Uvillie mod Fagforeningerne. Det danske Folk siges at være meget formalistisk. Ellers vilde vi, antager jeg, vel heller ikke have ført den politiske Konflikt, vi i sin Tid førte, i den